

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2018. június 19.*

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – 2008/115/EK irányelv – A 3. cikk 2. pontja – A »jogellenes tartózkodás« fogalma – 6. cikk – Kiutasítási határozat meghozatala a nemzetközi védelem iránti kérelem eljáró hatóság általi elutasításával szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálását megelőzően – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 18. cikk, a 19. cikk (2) bekezdése és 47. cikk – A visszaküldés tilalmának elve – Hatékony jogorvoslathoz való jog – Valamely tagállam területén maradás engedélyezése”

A C-181/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Conseil d'État (államtanács, Belgium) a Bírósághoz 2016. március 31-én érkezett, 2016. március 8-i határozatával terjesztett elő a

Sadikou Gnandi

és

az **État belge**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz (előadó), J. L. da Cruz Vilaça, C. G. Fernlund és C. Vajda, tanácselnökök, Juhász E., C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger, E. Jarašiūnas, K. Jürimäe és C. Lycourgos bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. március 1-jei tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- S. Gnandi képviseletében D. Andrien avocat,
- a belga kormány képviseletében C. Pochet, M. Jacobs, meghatalmazotti minőségben, segítők: C. Piront, S. Matray és D. Matray avocats,

* Az eljárás nyelve: francia.

- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében C. Cattabriga és M. Heller, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2017. június 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

tekintettel a szóbeli szakasz újbóli megnyitását elrendelő, 2017. október 25-i végzésre és a 2017. december 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- S. Gnandi képviselőjében D. Andrien avocat,
- a belga kormány képviselőjében C. Pochet, M. Jacobs és C. Van Lul, meghatalmazotti minőségben, segítők: C. Piront, S. Matray és D. Matray avocats,
- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviselőjében R. Kanitz, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőjében E. de Moustier, E. Armoët és D. Colas, meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviselőjében K. Bulterman, P. Huurnink és Langer, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében C. Cattabriga, M. Heller és M. Condou-Durande, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok kiegészítő indítványának a 2018. február 22-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (HL 2008. L 348, 98. o.), a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelvnek (HL 2005. L 326., 13. o., helyesbítés: HL 2006. L 236., 35. o.), valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 18. cikkében és 19. cikkének (2) bekezdésében kimondott visszaküldés tilalma elvének, illetve a 47. cikkében rögzített hatékony jogorvoslathoz való jognak az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a Sadikou Gnandi és az État belge (belga állam) között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya azon határozat jogszerűsége, amellyel e személyt kiutasították Belgium területéről.

Jogi háttér

A Genfi Egyezmény

- 3 A menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezmény (*Recueil des traités des Nations unies* [1954], 189. kötet, 150. o., 2545. sz.; kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.) – amely egyezményt kiegészítette a menekültek helyzetére vonatkozó, 1967. január 31-én New York-ban aláírt, 1967. október 4-én hatályba lépett jegyzőkönyv (a továbbiakban: Genfi Egyezmény) – „A kiutasítás vagy visszaküldés (»refoulement«) tilalma” című 33. cikke (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Egyetlen Szerződő Állam sem utasítja ki vagy küldi vissza („refouler”) a menekültet azon ország területének határára, ahol élete vagy szabadsága faji, vallási okokból, nemzeti hovatartozása miatt, vagy abból az okból van veszélyeztetve, hogy bizonyos társadalmi csoporthoz tartozik, vagy bizonyos politikai véleményt vall.”

Az uniós jog

A 2003/9/EK és a 2013/33/EU irányelv

- 4 A menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló, 2003. január 27-i 2003/9/EK tanácsi irányelv (HL 2003. L 31., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 101. o.) 2. cikkének c) pontja akként határozza meg ezen irányelv alkalmazásában a „kérelmező” vagy „menedékkérő” fogalmát, mint „harmadik ország olyan állampolgára vagy olyan hontalan személy, akinek menedékjog iránti kérelme tárgyában még nem hoztak végleges határozatot”.
- 5 Az említett irányelv „Hatály” címet viselő 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelvet harmadik ország minden olyan állampolgárára és minden olyan hontalan személyre alkalmazni kell, aki egy tagállam határán vagy területén menedékjog iránti kérelmet nyújt be, s mindaddig, amíg menedékkérőként engedélyezik tartózkodását a területen [...]”

- 6 A 2003/9 irányelv 2. cikke c) pontjának és 3. cikke (1) bekezdésének helyébe lényegében azonos szöveggel a nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 96. o.) 2. cikkének b) pontja és 3. cikkének (1) bekezdése lépett.

A 2005/85/EK és a 2013/32/EU irányelv

- 7 A 2005/85 irányelv (2) és (8) preambulumbekkezdése az alábbiakat mondja ki:

„(2) Az Európai Tanács [...] megállapodott abban, hogy törekedik a [Genfi Egyezmény] teljes és mindenre kiterjedő alkalmazásán alapuló Közös Európai Menekültügyi Rendszer létrehozására, ezzel megerősíti a visszaküldés tilalmának elvét, és biztosítja, hogy senkit ne küldjenek vissza olyan helyre, ahol üldöztetésnek van kitéve.

[...]

(8) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat, és szem előtt tartja különösen a [Charta] által elismert elveket.”

- 8 Ezen irányelvnek „A tagállamban maradás joga a kérelem elbírálásának ideje alatt” címet viselő 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kérelmezők részére engedélyezni kell, hogy kizárólag az eljárás lefolytatása céljából a tagállamban maradhassanak mindaddig, amíg az eljáró hatóság a III. fejezet rendelkezései szerinti elsőfokú határozatot meg nem hozta. A tagállamban maradás joga tartózkodási engedélyre nem jogosít eljáró hatóság [helyesen: A tagállamban maradás joga tartózkodási engedélyre nem jogosít.]

(2) A tagállamok ez alól csak akkor tehetnek kivételt, ha az újabb kérelmet a 32. és 34. cikk rendelkezéseinek megfelelően tovább nem vizsgálják, vagy adott esetben a személyt egy másik tagállam részére európai elfogatóparanccsal [...] összefüggő kötelezettség keretében vagy egyéb alapon, illetve harmadik ország, nemzetközi büntető bíróság vagy törvényszék részére átadják, illetve kiadják.”

- 9 A 2005/85 irányelv „A hatékony jogorvoslathoz való jog” címet viselő 39. cikke (1) bekezdésében a tagállamok kötelezettségévé teszi, hogy biztosítsák a menedékkérők részére a hatékony jogorvoslathoz való jogot. Az említett irányelv 39. cikkének (3) bekezdése ekként fogalmaz:

„A tagállamok adott esetben nemzetközi kötelezettségeiknek megfelelően jogszabályokat alkotnak, amelyek tárgya:

- a) az a kérdés, hogy az (1) bekezdés szerinti jogorvoslat azt eredményezi-e a menedékkérő számára, hogy a tagállamban maradhat, amíg ügye folyamatban van; és
- b) a lehetséges jogorvoslat vagy védintézkedések abban az esetben, ha az (1) bekezdés szerinti jogorvoslat nem azt eredményezte a menedékkérő számára, hogy az érintett tagállamban maradhat, amíg ügye folyamatban van. [...]

[...]”

- 10 A 2005/85 irányelv 7. és 39. cikke helyébe a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 60. o., helyesbítés: HL 2016. L 198., 50. o.) 9., illetve 46. cikke lépett.

- 11 A 2013/32 irányelvnek „A tagállamban maradás joga a kérelem megvizsgálása alatt” című 9. cikke értelmében:

„(1) A kérelmezők részére engedélyezni kell, hogy kizárólag az eljárás lefolytatása céljából a tagállamban maradhassanak mindaddig, amíg az eljáró hatóság a III. fejezet rendelkezései szerinti elsőfokú határozatot meg nem hozta. A tagállamban maradás joga tartózkodási engedélyre nem jogosít eljáró hatóság [helyesen: A tagállamban maradás e joga tartózkodási engedélyre nem jogosít].

(2) A tagállamok ez alól csak akkor tehetnek kivételt, ha egy személy a 41. cikkben említett ismételt kérelmet nyújt be, vagy adott esetben a személyt egy másik tagállam részére európai elfogatóparanccsal [...] összefüggő kötelezettség keretében vagy egyéb alapon egy másik tagállam részére, illetve harmadik ország részére, illetve nemzetközi büntető bíróság részére átadják, illetve kiadják.

[...]”

- 12 Ezen irányelv „A hatékony jogorvoslathoz való jog” című 46. cikkének (5) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A (6) bekezdés sérelme nélkül a tagállamok lehetővé teszik a kérelmező számára, hogy a területén [helyesen: területükön] maradjon mindaddig, amíg le nem jár a kérelmező hatékony jogorvoslathoz való jogának gyakorlására adott határidő, és amennyiben a kérelmező a határidőn belül élt ezen jogával, a jogorvoslati kérelem elbírálásáig.”

A 2008/115 irányelv

- 13 A 2008/115 irányelv (2), (4), (6), (8), (9), (12) és (24) preambulumbekkezdése a következőket mondja ki:

„(2) Az Európai Tanács [...] sürgette egy közös normákon alapuló hatékony visszatérési és hazatelepülési politika létrehozását annak érdekében, hogy az érintett személyek emberséges módon, és emberi [helyesen: alapvető] jogaik és méltóságuk teljes mértékű tiszteletben tartása mellett térhessenek vissza [helyesen: térhessenek vissza hazájukba].

[...]

(4) A jól szervezett migrációs politika elengedhetetlen elemeként átlátható és igazságos [helyesen: egyértelmű, átlátható és igazságos] közös szabályokat szükséges rögzíteni a hatékony visszatérési politika biztosítása céljából.

[...]

(6) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a harmadik országbeli állampolgárok illegális [helyesen: jogellenes] tartózkodását tisztességes és átlátható eljárással szüntessék meg. [...]

[...]

(8) Elismert, hogy a tagállamoknak joguk van az illegálisan [helyesen: a jogellenesen] tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok kiutasítására, feltéve, hogy tisztességes és hatékony menekültügyi rendszert [helyesen: rendszereket] működtetnek, amelyek a visszaküldés tilalmának elvét teljes mértékben tiszteletben tartják.

(9) A [2005/85] irányelvvel összhangban a valamely tagállamban menedékjogot kérő, harmadik országbeli állampolgár a kérelmét elutasító határozat vagy a menedékkérői minőségben való tartózkodásának jogát megszüntető határozat hatálybalépéséig nem tekintendő úgy, hogy illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodik az adott tagállam területén.

[...]

(12) Foglalkozni kell az illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó, ám még nem kitoloncolható harmadik országbeli állampolgárok helyzetével.

[...]

(24) Az irányelv tiszteletben tartja és betartja a különösen [a Charta] által elismert alapvető jogokat és elveket.”

- 14 Ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdése rögzíti, hogy ez az irányelv a valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra alkalmazandó.

15 Az említett irányelv 3. cikke értelmében:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

2. »illegális [helyesen: jogellenes] tartózkodás«: olyan harmadik országbeli állampolgár jelenléte valamely tagállam területén, aki [a személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló, 2006. március 15-i 562/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2006. L 105., 1. o.; helyesbítés: HL 2015. L 57., 19. o.)] 5. cikkében meghatározott beutazási feltételeknek vagy az adott tagállamban érvényes egyéb beutazási, tartózkodási vagy letelepedési feltételeknek nem vagy már nem felel meg;

[...]

4. »kiutasítási határozat«: közigazgatási vagy bírósági határozat vagy intézkedés, amely valamely harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogszerűtlenségét [helyesen: jogellenességét] megállapítja vagy kimondja, és visszatérési kötelezettséget állapít meg vagy mond ki;

5. »kitoloncolás«: a visszatérési kötelezettség kikényszerítése, azaz a tagállamból történő fizikai kiszállítás;

[...]”

16 A 2008/115 irányelv „A visszaküldés tilalma, a gyermek mindenekfelett álló érdeke, családi élet és egészségi állapot” című 5. cikke így rendelkezik:

„Az irányelv végrehajtása során a tagállamok megfelelő figyelmet fordítanak

- a) a gyermek mindenekfelett álló érdekeire,
- b) a családi életre,
- c) az érintett harmadik országbeli állampolgár egészségi állapotára,

és tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét”.

17 Ezen irányelv „Kiutasítási határozat” című 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a (2)–(5) bekezdésben említett kivételek sérelme nélkül a területükön illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan kiutasítási határozatot adnak ki.”

[...]

(4) A tagállamok bármikor dönthetnek úgy, hogy a területükön jogszerűtlenül [helyesen: jogellenesen] tartózkodó harmadik országbeli állampolgár számára könnyörületességből, humanitárius vagy egyéb okokból önálló tartózkodási engedélyt vagy tartózkodásra jogosító egyéb engedélyt adnak ki. Ebben az esetben kiutasítási határozat elrendelésére nem kerül sor. Amennyiben már kiadták [helyesen: meghozták] a kiutasítási határozatot, azt vissza kell vonni, vagy a tartózkodási engedély vagy tartózkodásra jogosító egyéb engedély érvényességének idejére fel kell függeszteni.

[...]

(6) Ez az irányelv nem gátolja a tagállamokat abban, hogy – a nemzeti jogszabályaiknak megfelelően, a III. fejezet alapján meglévő eljárási biztosítékoknak és a közösségi és nemzeti jog más vonatkozó rendelkezéseinek a sérelme nélkül – egyazon közigazgatási vagy bírósági határozaton vagy intézkedésen belül elfogadják a jogszerű tartózkodás megszüntetéséről szóló határozatot és egyidejűleg a kiutasítási határozatot és/vagy a kitoloncolási végzést és/vagy a beutazási tilalmat [helyesen: beutazási tilalomról szóló határozatot] is.”

18 Az említett irányelv „Önkéntes távozás” című 7. cikke kimondja:

„(1) A kiutasítási határozat a (2) és (4) bekezdésben említett kivételek sérelme nélkül megfelelő, hét naptól harminc napig terjedő határidőt állapít meg az önkéntes távozásra. A tagállamok nemzeti jogszabályaikban előírhatják, hogy ilyen határidőt kizárólag az érintett harmadik országbeli állampolgár kérelme alapján biztosítanak. Ebben az esetben a tagállamok tájékoztatják az érintett harmadik országbeli állampolgárokat az ilyen irányú kérelem benyújtásának lehetőségéről.

[...]

(2) A tagállamok a konkrét eset egyedi körülményeinek, mint például a tartózkodás időtartamának, a beiskolázott gyermekeknek, valamint egyéb családi és társadalmi kötelezéseknek a figyelembevételével szükség esetén megfelelő időtartammal meghosszabbítják az önkéntes távozás határidejét.

[...]”

19 Ugyanezen irányelvnek a „Kitoloncolás” című 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben nem került sor a 7. cikk (4) bekezdésének megfelelően önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapítására, vagy a visszatérési kötelezettséget az érintettek nem teljesítették a 7. cikk alapján önkéntes távozásra megadott határidőn belül, a tagállamok minden szükséges intézkedést meghoznak a kiutasítási határozat végrehajtásához.

[...]

(3) A tagállamok a kitoloncolás végrehajtására külön közigazgatási vagy bírósági határozatot vagy intézkedést rendelhetnek el.

[...]”

20 A 2008/115 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok elhalasztják a kitoloncolást

a) ha az megsértené a visszaküldés tilalmának elvét; vagy

b) mindaddig, amíg a 13. cikk (2) bekezdésének megfelelően felfüggesztették a kitoloncolást.”

21 Ezen irányelv „eljárási biztosítékokról” szóló III. fejezetében található „Jogorvoslatok” című 13. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Az érintett harmadik országbeli állampolgár számára biztosítani kell a hatékony jogorvoslathoz való jogot, hogy illetékes bíróság vagy közigazgatósági hatóság, vagy pártatlan és a függetlenség biztosítékával rendelkező tagokból álló illetékes szerv előtt fellebbezéssel élhessen a kiutasításhoz kapcsolódó, a 12. cikk (1) bekezdésében említett határozatok ellen, vagy kérhesse azok felülvizsgálatát.”

22 Az említett irányelv 15. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„A tagállamok – kivéve, ha a konkrét esetben más elégséges, de kevésbé kényszerítő intézkedés is hatékonyan alkalmazható – kizárólag a kiutasítás előkészítése és/vagy a kitoloncolás végrehajtása céljából őrizetben tarthatják a kitoloncolási eljárás alatt álló harmadik országbeli állampolgárt, különösen, ha:

- a) fennáll a szökés veszélye; vagy
- b) a harmadik ország érintett állampolgára megghiúsítja vagy akadályozza a kiutasítás előkészítését vagy kitoloncolási eljárását.

Az őrizetnek a lehető legrövidebbnek kell lennie, és csak addig tartható fenn, amíg a kitoloncolási intézkedések folynak, és kellő körülményekkel végrehajtásra kerülnek.”

A belga jog

23 A loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló, 1980. december 15-i törvény; *Moniteur belge*, 1980. december 31., 14584. o.) az alapügy tényállása tekintetében alkalmazandó változata (a továbbiakban: 1980. december 15-i törvény) 39/70. cikkének első bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az érdekelt beleegyezésének esetét kivéve semmilyen kiutasítási vagy visszaküldési intézkedés sem hajtható végre a külföldi állampolgárral szemben a jogorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló határidő, illetve annak vizsgálata alatt.”

24 E törvény 52/3. cikke (1) bekezdésének első és második albekezdése kimondja:

„Amennyiben a Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides [a menekültekkel és hontalanokkal foglalkozó általános biztos] hivatalból elutasítja a menedékjog iránti kérelmet vagy megtagadja a menekült jogállás elismerését, illetve a kiegészítő védelmi jogállás biztosítását a külföldi állampolgár számára, és utóbbi jogellenesen tartózkodik a Királyság területén, a miniszter vagy meghatalmazottja köteles haladéktalanul a 7. cikk (1) bekezdésének 1–12. pontjában szereplő valamelyik okkal indokolt kiutasítási határozatot hozni. E határozatot az érintettel az 51/2. cikknek megfelelően közlik.

Amennyiben a Conseil du contentieux des étrangers [külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság] elutasítja a menekültekkel és hontalanokkal foglalkozó általános biztos által a 39/2. cikk 1. §-ának 1°. pontja alapján hozott határozattal szemben a külföldi állampolgár által indított keresetet, és utóbbi jogellenesen tartózkodik a Királyság területén, a miniszter vagy meghatalmazottja köteles haladéktalanul meghosszabbítani az (1) bekezdésben előírt kiutasítási határozat érvényességét. E határozatot az érintettel az 51/2. cikknek megfelelően haladéktalanul közlik.”

25 Az arrêté royal du 8 octobre 1981 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (a külföldiek beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és kiutasításáról szóló, 1981. október 8-i királyi rendelet; *Moniteur belge*, 1981. október 27., 13740. o.) 75. cikke (2) bekezdésének az alapügy tényállása tekintetében alkalmazandó változata a következőképpen rendelkezik:

„Ha a menekültekkel és hontalanokkal foglalkozó általános biztos megtagadja a menekült jogállás, illetve a kiegészítő védelmi jogállás elismerését a külföldi állampolgár számára, vagy hivatalból elutasítja a menedékjog iránti kérelmet, a miniszter vagy meghatalmazottja a [z 1980. december 15-i] törvény 52/3. cikke 1. §-ának megfelelően kiutasítási határozatot hoz az érintettel szemben.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 26 2011. április 14-én S. Gnandi, togói állampolgár nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be a belga hatóságoknál, amelyet a Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (a menekültekkel és hontalanokkal foglalkozó általános biztos, Belgium a továbbiakban: CGRA) 2014. május 23-án elutasított. 2014. június 3-án az État belge (belga állam), az Office des étrangers-n (idegenrendészeti hivatal, Belgium) keresztül kiutasította területéről S. Gnandit.
- 27 2014. június 23-án S. Gnandi keresetet nyújtott be a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium) előtt a CGRA 2014. május 23-i határozatával szemben. Ugyanebben az időpontban kérte e bíróságtól a 2014. június 3-i kiutasítási határozat megsemmisítését, illetve végrehajtásának felfüggesztését.
- 28 A Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) 2014. október 31-i ítéletével elutasította a CGRA 2014. május 23-i határozatával szemben benyújtott keresetet, valamint 2015. május 19-i ítéletével, a 2014. június 3-i kiutasítási határozattal szemben benyújtott keresetet. Az S. Gnandi által e két ítélettel szemben benyújtott fellebbezések tárgyában eljáró Conseil d'État (államtanács, Belgium) 2015. november 10-én hatályon kívül helyezte a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) 2014. október 31-i ítéletét, és visszautalta az ügyet e bíróság elé. Az alapeljárás tárgyát kizárólag az S. Gnandi által a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) 2015. május 19-i ítéletével szemben benyújtott felülvizsgálati kérelem képezi.
- 29 Ezen eljárás keretében a Conseil d'État (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A [2008/115] irányelv 5. cikkét, amely azt írja elő a tagállamok számára, hogy ezen irányelv végrehajtása során tartsák tiszteletben a visszaküldés tilalmának elvét, továbbá az ugyanezen irányelv 13. cikkének (1) bekezdésében és a [Charta] 47. cikkében előírt hatékony jogorvoslathoz való jogot, úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a [2008/115] irányelv 6. cikkében, valamint a[z] 1980. december 15-i törvény 52/3. cikkének 1. §-ában és a külföldiek beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és kiutasításáról szóló, 1981. október 8-i királyi rendelet 75. cikkének 2. §-ában előírt kiutasítási határozat meghozatala, mielőtt a [CGRA] elutasította a menedékjog iránti kérelmet, tehát azt megelőzően, hogy az ezen elutasító határozattal szembeni bírósági jogorvoslati lehetőségeket ki lehetne meríteni, és a menekültügyi eljárást jogerősen be lehetne fejezni?”

Az alapjovita fennállásáról

- 30 A belga kormány azt állította a Bíróság előtt, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről már nem szükséges határozni, mivel az alapügy tárgyát képező kiutasítási határozat hatályát veszítette azt követően, hogy S. Gnandinak ideiglenes tartózkodási engedélyt állítottak ki, és Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) 2016. március 11-én olyan ítéletet hozott, amely megsemmisítette a CGRA 2014. május 23-i határozatát.
- 31 E tekintetben az EUMSZ 267. cikk szövegéből is, és rendszeréből is az következik, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás előfeltétele a nemzeti bíróság előtt ténylegesen folyamatban lévő jogvita, amelynek a keretében a nemzeti bíróságnak olyan határozatot kell hoznia, amely figyelembe veheti a Bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésben hozott ítéletét. Következésképpen a Bíróságnak akár hivatalból is vizsgálnia kell az alapjovita fennállását (lásd ebben az értelemben: 2016. szeptember 13-i Rendón Marín ítélet, C-165/14, EU:C:2016:675, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 32 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból kitűnik, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtását követően az idegenrendészeti hivatal 2016. február 8-i határozatával engedélyezte S. Gnandi számára, hogy 2017. március 1-jéig Belgium területén tartózkodjon, és hogy a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) 2016. március 11-i ítéletét követően nemzetközi védelem iránti kérelmét a CGRA 2016. június 30-án újból elutasította.
- 33 A kérdést előterjesztő bíróság, miután a Bíróság felhívta annak a közlésére, hogy úgy véli-e, a kérdésre adandó válasz még mindig szükséges határozata meghozatalához, azt válaszolta, hogy fenn kívánja tartani előzetes döntéshozatal iránti kérelmét. Kifejtette lényegében, hogy a CGRA 2014. május 23-i határozatának a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) 2016. március 11-i ítéletével történő megsemmisítése önmagában semmilyen joghatást nem gyakorolt az alapügy tárgyát képező kiutasítási határozatra, és az ideiglenes tartózkodási engedély S. Gnandinak való megadása nem vezetett e határozat hallgatólagos visszavonásához. Hozzátette, hogy e határozat újból joghatást vált ki 2016. június 30-a óta, amely időpontban a CGRA újból elutasította S. Gnandi nemzetközi védelem iránti kérelmét.
- 34 E tekintetben a Bíróságnak nem feladata, hogy valamely előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretén belül nemzeti rendelkezések értelmezése tárgyában foglaljon állást (2015. december 17-i Tall ítélet, C-239/14, EU:C:2015:824, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott információkra tekintettel meg kell tehát állapítani, hogy az alapeljárás e bíróság előtt továbbra is folyamatban van, és a Bíróságnak a feltett kérdésre való válasza továbbra is szükséges e jogvita megoldásához. Következésképpen határozni kell az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 35 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2008/115 irányelvet, a 2005/85 irányelvvel összefüggésben, és a Charta 18. cikkében és 19. cikke (2) bekezdésében kimondott visszaküldés tilalma elvének, illetve a 47. cikkében rögzített hatékony jogorvoslathoz való jognak a fényében akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, hogy kiutasítási határozatot hozzanak a 2008/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján olyan, harmadik országbeli állampolgárral szemben, aki nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, amint e kérelmet az eljáró hatóság elutasította, tehát az ezen elutasítással szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálását megelőzően.
- 36 Előjáróban meg kell jegyezni, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság kiemelte előzetes döntéshozatal iránti kérelmében, hogy az alapügy tárgyát képező kiutasítási határozat a 2008/115 irányelv 3. cikkének 4. pontja szerinti kiutasítási határozatnak minősül. A „kiutasítási határozat” fogalmát ugyanis e rendelkezés úgy határozza meg, mint valamely közigazgatási vagy bírósági határozat vagy intézkedés, amely valamely harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogellenességét megállapítja vagy kimondja, és visszatérési kötelezettséget állapít meg vagy mond ki.
- 37 Ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdése értelmében az irányelv a valamely tagállam területén jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra alkalmazandó. Közelebbről a kiutasítási határozattal kapcsolatban az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tagállamok a területükön jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozóan főszabály szerint ilyen határozatot adnak ki.
- 38 Annak meghatározásához, hogy hozható-e kiutasítási határozat harmadik országbeli állampolgárral szemben, amint nemzetközi védelem iránti kérelmét az eljáró hatóság elutasította, először is azt kell tehát megvizsgálni, hogy az ilyen állampolgár ezen elutasítást követően a 2008/115 irányelv értelmében jogellenesen tartózkodik-e a tagállam területén.

- 39 E tekintetben a „jogellenes tartózkodás” ezen irányelv 3. cikkének 2. pontjában szereplő meghatározásából az következik, hogy bármely harmadik országbeli állampolgár, aki valamely tagállam területén – az ott érvényes beutazási, tartózkodási vagy letelepedési feltételeknek való megfelelés nélkül – jelen van, pusztán emiatt jogellenesen tartózkodik ott (2016. június 7-i Affum ítélet, C-47/15, EU:C:2016:408, 48. pont).
- 40 A 2005/85 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően a nemzetközi védelem kérelmezője részére engedélyezni kell, hogy kizárólag az eljárás lefolytatása céljából a tagállamban maradjon a nemzetközi védelem iránti kérelmét első fokon elutasító határozat meghozataláig. Noha e rendelkezés kifejezett szövege értelmében a tagállamban maradás joga tartózkodási engedélyre nem jogosít, ugyanakkor többek között a 2008/115 irányelv (9) preambulumbekkezdéséből az következik, hogy a tagállamban való tartózkodás említett jogával ellentétes, hogy a nemzetközi védelem kérelmezőjének tartózkodását ezen irányelv értelmében „jogellenesnek” minősítsék azon időszak folyamán, amely nemzetközi védelem iránti kérelmének benyújtása és az arról első fokon történő határozathozatal között eltelik.
- 41 Amint az a 2005/85 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének szövegéből egyértelműen következik, az e rendelkezésben előírt, maradáshoz való jog az eljáró hatóság nemzetközi védelem iránti kérelmet első fokon elutasító határozatának meghozatalával megszűnik. Amennyiben az érintett számára nem adnak más jogalapon, például a 2008/115 irányelv 6. cikkének (4) bekezdése alapján tartózkodási jogot vagy tartózkodási engedélyt, amely lehetővé teszi az elutasított kérelmező számára az érintett tagállamba való beutazás, ott tartózkodás vagy letelepedés feltételeinek teljesítését, ezen elutasító határozat következménye az, hogy annak elfogadásától fogva e kérelmező e feltételeket már nem teljesíti, miáltal tartózkodása jogellenessé válik.
- 42 Nyilvánvaló, hogy a 2005/85 irányelv 39. cikke (3) bekezdésének a) pontja lehetőséget biztosít a tagállamok számára, hogy olyan szabályokról rendelkezzenek, amelyek a nemzetközi védelmet kérelmezők számára lehetővé teszik, hogy területükön maradjanak a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásáig. A jelen ügyben, úgy tűnik, az 1980. december 15-i törvény 39/70. cikke tartalmaz ilyen jellegű szabályt, mert a nemzetközi védelmet kérelmezőnek Belgium területén való tartózkodáshoz való jogot biztosít az ilyen jogorvoslati kérelem benyújtásának határideje és e kérelem elbírálása folyamán, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 43 Az is vitathatatlan, hogy a Bíróság kimondta a 2013. május 30-i Arslan ítélet (C-534/11, EU:C:2013:343) 47. és 49. pontjában, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem elutasítása ellen irányuló jogorvoslat tényleges gyakorlása céljából biztosított, ottmaradásra vonatkozó engedély akadályát képezi annak, hogy a 2008/115 irányelvet az e kérelmet benyújtó harmadik országbeli állampolgár tekintetében a kérelmet elutasító határozattal szemben benyújtott jogorvoslati kérelem elbírálásáig alkalmazzák.
- 44 Ebből az ítéletből ugyanakkor nem vonható le az a következtetés, hogy az ilyen, a tagállam területén való maradásra vonatkozó engedéllyel ellentétes lenne annak megállapítása, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem elutasítását követően, és jelen ítélet 41. pontjában említett tartózkodási jog vagy engedély sérelme nélkül, az érintett tartózkodása a 2008/115 irányelv értelmében azonnal jogellenessé válik.
- 45 Ugyanis, először is, tekintettel az említett ítélethez vezető ügyben előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések tartalmára, valamint arra az összefüggésre, amelybe az ügy illeszkedett, pontosítani szükséges, hogy az ugyanezen ítéletben elfogadott értelmezést kizárólag annak biztosítása céljából fejtették ki, hogy a kiutasítási eljárást ne folytassák le addig, amíg az elutasított kérelmező tartózkodása jogorvoslati kérelmének elbírálásáig engedélyezett, és hogy ezen időszak folyamán e kérelmezőt, ezen irányelv 15. cikke értelmében, különösen ne tarthassák őrizetben kitoloncolás céljából.

- 46 Másodszor, sem a 2008/115 irányelv 3. cikkének 2. pontja, sem az irányelv bármely más rendelkezése nem teszi függővé a tartózkodás jogellenességét a jogszerű tartózkodást megszüntető közigazgatási határozat ellen előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásától vagy az ilyen jogorvoslati kérelem elbírálása alatt való ottmaradásra vonatkozó engedély hiányától. Ellenkezőleg: jóllehet, amint azt a jelen ítélet 40. pontja kiemeli, a 2005/85 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének és a 2008/115 irányelv (9) preambulumbekzdésének egymással összefüggő értelmezéséből az következik, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező azon jogával, hogy az érintett tagállam területén maradjon a kérelem benyújtásától az e kérelmet első fokon elbíráló határozat elfogadásáig terjedő időszakban, ellentétes az, hogy az érintett tartózkodását a 2008/115 irányelv értelmében „jogellenesnek” minősítsék ezen időszak folyamán, ugyanakkor a 2005/85 irányelv vagy a 2008/115 irányelv egyetlen rendelkezése vagy preambulumbekzdése sem írja elő, hogy az említett területen a kérelem elutasításával szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásáig való tartózkodás engedélyezésével önmagában ellentétes az ilyen minősítés.
- 47 Harmadszor, a 2008/115 irányelv nem azon az elméleten nyugszik, miszerint a tartózkodás jogellenessége, tehát az említett irányelv alkalmazhatósága feltételezi, hogy a harmadik országbeli állampolgárnak semmilyen jogi lehetőség nem áll rendelkezésére, hogy az érintett tagállam területén maradjon, különösen a jogszerű tartózkodást megszüntető határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásáig. Ellenkezőleg, amint az ezen irányelv (12) preambulumbekzdéséből következik, ezt az irányelvet kell alkalmazni az olyan harmadik országbeli állampolgárok tekintetében, akik számára, jóllehet jogellenesen tartózkodnak az érintett tagállam területén, engedélyezik, hogy jogszerűen ott maradjanak, amennyiben még nem kitoloncolhatók. Az említett irányelv 7. cikke közelebbről előírja megfelelő határidő rögzítését az érintett személyek önkéntes távozására, amely folyamán e személyek számára, noha jogellenes tartózkodnak a tagállam területén, továbbra is engedélyezik az ottmaradást. Ezenkívül, ugyanezen irányelv 5. cikkével és 9. cikkének (1) bekezdésével összhangban, a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk a visszaküldés tilalmának elvét a területükön jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok esetében, és el kell halasztaniuk a kitoloncolást, amennyiben azzal sértenék ezt az elvet.
- 48 Negyedszer, emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/115 irányelv fő célkitűzése, amint az kitűnik annak (2) és (4) preambulumbekzdéséből, az érintett személyek hatékony visszatérési és hazatelepülési politikájának a megvalósítása alapvető jogainak teljes tiszteletben tartása mellett (lásd ebben az értelemben: 2014. július 17-i Pham ítélet, C-474/13, EU:C:2014:2096, 20. pont; 2016. február 15-i N. ítélet, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 Ez a célkitűzés a 2008/115 irányelv 6. cikkének (6) bekezdésében nyer különös kifejezést, amely kifejezetten a tagállamokra hagyja annak lehetőségét, hogy a jogszerű tartózkodást megszüntető határozatot fogadjanak el egy kiutasítási határozattal egyidőben ugyanazon, közigazgatási jellegű intézkedés keretében. E két határozat ugyanazon, közigazgatási jellegű intézkedésben való halmozódása ugyanis lehetővé teszi a tagállamok számára az említett határozatokhoz vezető közigazgatási eljárások, valamint az e határozatokkal szemben indított jogorvoslati eljárások egyidejűségének vagy akár egyesítésének biztosítását. Amint azt megjegyezte különösen a cseh, a német és a holland kormány, a halmozódás ilyen lehetősége a kiutasítási határozatokról való értesítéssel kapcsolatos gyakorlati nehézségek áthidalását is lehetővé teszi.
- 50 Márpedig ezen irányelv olyan értelmezése, amely szerint a tartózkodás jogellenessége kizárt önmagában a nemzetközi védelem iránti kérelem elutasításával szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásáig való ottmaradásra vonatkozó engedély fennállása folytán, megfosztaná hatékony érvényesülésétől az ilyen halmozódás lehetőségét, és ekként ellentétes lenne a hatékony visszatérési és hazatelepülési politika megvalósítására irányuló célkitűzéssel. Egy ilyen értelmezés szerint ugyanis kiutasítási határozat csak a jogorvoslati kérelem elbírálását követően lenne hozható, ami azzal a veszéllyel járna, hogy jelentős mértékben késleltetné a kiutasítási eljárás megindítását, és bonyolítaná az eljárást.

- 51 Ötödször, a hatékony jogorvoslathoz való jogból és a visszaküldés tilalmának elvéből eredő követelmények szükségszerű tiszteletben tartásával kapcsolatban, amelyekre a kérdést előterjesztő bíróság hivatkozott kérdésében, hangsúlyozni kell, hogy a 2008/115 irányelvet, hasonlóan a 2005/85 irányelvhez, amint az az előbbi irányelv (24) preambulumbekzdéséből és az utóbbi irányelv (8) preambulumbekzdéséből következik, a Charta által elismert alapvető jogok és elvek tiszteletben tartása mellett kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2015. december 17-i Tall ítélet, C-239/14, EU:C:2015:824, 50. pont).
- 52 Ami közelebről a 2008/115 irányelv 13. cikkében foglalt, a kiutasításra vonatkozó határozatokkal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelmeket, valamint a 2005/85 irányelv 39. cikkében foglalt, a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozatokkal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelmeket illeti, azok jellemzőit a Charta 47. cikkével összhangban kell meghatározni, amelynek értelmében mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 45. pont; 2015. december 17-i Tall ítélet, C-239/14, EU:C:2015:824, 51. pont).
- 53 Ki kell emelni továbbá, hogy a visszaküldés tilalmának elvét a Charta 18. cikke és 19. cikkének (2) bekezdése alapvető jogként biztosítja (2015. június 24-i H. T. ítélet, C-373/13, EU:C:2015:413, 65. pont), és ezen elvet megerősíti a 2005/85 irányelv (2) preambulumbekzdése, valamint a 2008/115 irányelv (8) preambulumbekzdése és 5. cikke. A Charta 18. cikke továbbá, hasonlóan az EUMSZ 78. cikk (1) bekezdéséhez, a Genfi Egyezmény szabályainak tiszteletben tartását írja elő (lásd ebben az értelemben: 2011. december 21-i N. S. és társai ítélet, C-411/10 és C-493/10, EU:C:2011:865, 75. pont).
- 54 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy ha egy állam úgy határoz, hogy nemzetközi védelem kérelmezőjét olyan országba küldi, ahol alapos okkal feltételezhető, hogy a Chartának a Genfi Egyezmény 33. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkével vagy a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmód tényleges veszélyének lesz kitéve, az annak 47. cikkében előírt hatékony bírósági jogorvoslathoz való jog megköveteli, hogy e kérelmező automatikus halasztó hatályú jogorvoslattal rendelkezzen a kiutasítását lehető tévő intézkedés végrehajtásával szemben (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 52. pont; 2015. december 17-i Tall ítélet, C-239/14, EU:C:2015:824, 54. pont).
- 55 Vitathatatlan, hogy a Bíróság már kimondta, hogy a kizárólag a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem halasztó hatályának hiánya főszabály szerint összhangban áll a visszaküldés tilalma elvével és a Charta 47. cikkével, mivel az ilyen határozat végrehajtása önmagában nem vezethet az érintett harmadik országbeli állampolgár kiutasításához (lásd ebben az értelemben: 2015. december 17-i Tall ítélet, C-239/14, EU:C:2015:824, 56. pont).
- 56 Ezzel szemben a 2008/15 irányelv 6. cikkének értelmében vett kiutasítási határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelemnek automatikusan halasztó hatályúnak kell lennie, biztosítva ezáltal az érintett harmadik országbeli állampolgár tekintetében a visszaküldés tilalmának elvéből és a Charta 47. cikkéből eredő követelmények betartását, amennyiben e határozat ezen állampolgárt a Charta Genfi Egyezmény 33. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkével ellentétes bánásmód vagy a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmód tényleges veszélyének teheti ki (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Abdida ítélet, C-562/13, EU:C:2014:2453, 52. és 53. pont; 2015. december 17-i Tall ítélet, C-239/14, EU:C:2015:824, 57. és 58. pont). Ugyanez még inkább áll az ezen irányelv 8. cikkének (3) bekezdése szerinti kitoloncolási határozatra.

- 57 Mindemellett sem a 2005/85 irányelv 39. cikke és a 2008/115 irányelv 13. cikke, sem a Charta 47. cikke, az annak 18. cikkében és 19. cikkének (2) bekezdésében foglalt biztosítékok fényében értelmezve, nem követeli meg kétfokú bírósági eljárás létét. Kizárólag az számít ugyanis, hogy biztosított legyen a jogorvoslat valamely bírósági fórum előtt (lásd ebben az értelemben: 2011. július 28-i Samba Diouf ítélet, C-69/10, EU:C:2011:524, 69. pont).
- 58 Ebből az következik, hogy egy kiutasítási határozat és egy esetleges kitoloncolási határozat tekintetében a hatékony jogorvoslathoz való jogban, valamint a visszaküldés tilalmának elvében benne foglalt védelmet legalább egy bírósági fórum előtti, automatikus halasztó hatályú hatékony jogorvoslat elismerésével kell biztosítani a nemzetközi védelmet kérelmező számára. E követelmény szigorú tiszteletben tartásának sérelme nélkül önmagában az a körülmény, hogy az érintett tartózkodás a 2008/115 irányelv értelmében jogellenesnek minősítik, amint az eljáró hatóság a nemzetközi védelem iránti kérelmet első fokon elutasította, és hogy következésképpen hozható kiutasítási határozat közvetlenül ezen elutasítást követően vagy ugyanabban a közigazgatási intézkedésben az elutasítással egyszerre, nem ellentétes sem a visszaküldés tilalmának elvével, sem a hatékony jogorvoslathoz való joggal.
- 59 E megfontolások összességére tekintettel azt a következtetést kell levonni, hogy valamely harmadik országbeli állampolgár, hacsak számára nem biztosítottak a 2008/115 irányelv 6. cikkének (4) bekezdése szerinti tartózkodási jogot vagy tartózkodási engedélyt, a 2008/115 irányelv értelmében jogellenesen tartózkodik a tagállamban, amint nemzetközi védelem iránti kérelmét az eljáró hatóság első fokon elutasította, függetlenül attól, hogy engedélyezték-e számára, hogy az ezen elutasítással szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásáig ott maradjon. Közvetlenül az említett elutasítást követően vagy ugyanabban a közigazgatási intézkedésben az elutasítással egyszerre tehát főszabály szerint hozható kiutasítási határozat ilyen állampolgárral szemben.
- 60 Ugyanakkor, másodszor, hangsúlyozni kell, hogy a tagállamoknak akként kell eljárniuk, hogy minden kiutasítási határozat tartsa tiszteletben a 2008/115 irányelv III. fejezetében szereplő eljárási biztosítékokat, valamint az uniós jog és a nemzeti jog más releváns rendelkezéseit. Ezt a kötelezettséget kifejezetten kimondja ezen irányelv 6. cikkének (6) bekezdése arra az esetre, ha egyidőben kerül sor a kiutasítási határozat meghozatalára és a nemzetközi védelem iránti kérelemnek az eljáró hatóság által első fokon történő elutasítására. Ez alkalmazandó olyan helyzetben is, mint amely az alapügyben szerepel, amikor a kiutasítási határozatot közvetlenül a nemzetközi védelem iránti kérelem elutasítását követően, külön közigazgatási intézkedésben, másik hatóság hozta meg.
- 61 Ebben az összefüggésben a tagállamok feladata biztosítani a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozattal szemben előterjesztett jogorvoslat teljes hatékonyságát a fegyveregyenlőség elvének tiszteletben tartása mellett, ami többek között a kiutasítási határozat valamennyi joghatásának felfüggesztését követeli meg a jogorvoslati kérelem előterjesztésére rendelkezésre álló határidő alatt, és amennyiben ilyen kérelmet előterjesztettek, annak elbírálásáig.
- 62 E tekintetben nem elegendő, hogy az érintett tagállam tartózkodjon a kiutasítási határozat végrehajtásától. Ellenkezőleg, az szükséges, hogy e határozat valamennyi joghatását felfüggeszessék, tehát, közelebbről, hogy az önkéntes távozás 2008/115 irányelv 7. cikkében előírt határideje ne kezdődjön meg, amíg az érintett személy számára engedélyezett az ottmaradás. Továbbá ezen időszak folyamán az érintettet ezen irányelv 15. cikke alapján nem tarthatják őrizetben a kitoloncolás végrehajtása céljából.
- 63 Az érintett számára ezenfelül, a nemzetközi védelem iránti kérelmét az eljáró hatóság által első fokon elutasító határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásáig főszabály szerint biztosítani kell, hogy a 2003/9 irányelvből eredő jogokban részesülhessen. Ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése ugyanis az irányelv alkalmazását kizárólag attól teszi függővé, hogy az érintett mint kérelmező számára engedélyezték-e a tagállam területén való tartózkodást, ennél fogva nem zárja ki ezen alkalmazást, amennyiben az érintett, miközben ilyen engedéllyel rendelkezik, jogellenesen

tartózkodik ott a 2008/115 irányelv értelmében. E tekintetben a 2003/9 irányelv 2. cikkének c) pontjából az következik, hogy a kérelmező mindaddig megőrzi a nemzetközi védelmet kérelmező ezen irányelv értelmében vett jogállását, amíg kérelme tárgyában nem hoznak végleges határozatot (lásd ebben az értelemben: 2012. szeptember 27-i Cimade és GISTI ítélet, C-179/11, EU:C:2012:594, 53. pont).

- 64 Ezenfelül, mivel egy kiutasítási határozatnak a nemzetközi védelem iránti kérelem eljáró hatóság által első fokon történő elutasítását közvetlenül követően vagy ugyanabban a közigazgatási intézkedésben az elutasítással egyszerre történő meghozatala ellenére a nemzetközi védelmet kérelmező számára engedélyezni kell az ottmaradást az ezen elutasítással szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásáig, a tagállamoknak lehetővé kell tenniük az érintett személyek számára, hogy a körülmények valamennyi olyan változására hivatkozhatnak, amely e kiutasítási határozat elfogadását követően merült fel, és amely jelentős hatással lehet az érintett helyzetének a 2008/115 irányelvre és különösen annak 5. cikkére tekintettel történő értékelésére.
- 65 Végül, amint az a 2008/115 irányelv (6) preambulumbekkezdéséből következik, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a kiutasítási eljárás tisztességes és átlátható legyen (lásd ebben az értelemben: 2014. június 5-i Mahdi ítélet, C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, 40. pont; 2014. november 5-i Mukarubega ítélet, C-166/13, EU:C:2014:2336, 61. pont). E címen a tagállamok feladata, amennyiben a kiutasítási határozatot rögtön meghozzák, amint az eljáró hatóság elutasította első fokon a nemzetközi védelem iránti kérelmet, vagy ugyanabban a közigazgatási intézkedésben az elutasítással egyszerre, annak biztosítása, hogy az érintett nemzetközi védelmet kérelmezőt átlátható módon tájékoztassák a jelen ítélet 61–64. pontjában említett biztosítékok tiszteletben tartásáról.
- 66 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy az alapügy tárgyát képező kiutasítási határozat, noha nem hajtatható végre az S. Gnandi által a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálásáig, mindazonáltal sérelmet okoz e személynek, amennyiben kötelezi őt Belgium területének az elhagyására. Úgy tűnik tehát, az e bíróság által végzett vizsgálat függvényében, hogy a jelen ítélet 61. és 62. pontjában felidézett biztosíték, amely szerint a kiutasítási eljárást fel kell függeszteni a jogorvoslati kérelem elbírálásáig, nem teljesül.
- 67 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/115 irányelvet, a 2005/85 irányelvvel összefüggésben és a Charta 18. cikkében és 19. cikke (2) bekezdésében kimondott visszaküldés tilalma elvének, illetve 47. cikkében rögzített hatékony jogorvoslati joghoz való jognak a fényében akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes egy kiutasítási határozatnak a 2008/115 irányelv 6. cikkének (1) alapján, olyan, harmadik országbeli állampolgárral szemben, aki nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, e kérelmének közvetlenül az eljáró hatóság általi elutasítását követően vagy ugyanabban a közigazgatási intézkedésben az elutasítással egyszerre, tehát az ezen elutasítással szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálását megelőzően történő meghozatala, feltéve különösen, hogy az érintett tagállam biztosítja a kiutasítási határozat valamennyi joghatásának felfüggesztését e jogorvoslati kérelem elbírálásáig, hogy e kérelmezőt ezen időszak folyamán megilletik a 2003/9 irányelvből eredő jogok, és hogy hivatkozhat a körülmények valamennyi olyan változására, amely a kiutasítási határozat elfogadását követően merült fel, és amely jelentős hatással lehet az érintett helyzetének a 2008/115 irányelvre és különösen annak 5. cikkére tekintettel történő értékelésére, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A költségekről

- 68 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelvvel összefüggésben és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. cikkében és 19. cikke (2) bekezdésében kimondott visszaküldés tilalma elvének, illetve 47. cikkében rögzített hatékony jogorvoslathoz való jognak a fényében akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes egy kiutasítási határozatnak a 2008/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján, olyan harmadik országbeli állampolgárral szemben, aki nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, e kérelmének közvetlenül az eljáró hatóság általi elutasítását követően vagy ugyanabban a közigazgatási intézkedésben az elutasítással egyszerre, tehát az ezen elutasítással szemben előterjesztett jogorvoslati kérelem elbírálását megelőzően történő meghozatala, feltéve különösen, hogy az érintett tagállam biztosítja a kiutasítási határozat valamennyi joghatásának felfüggesztését e jogorvoslati kérelem elbírálásáig, hogy e kérelmezőt ezen időszak folyamán megilletik a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló, 2003. január 27-i 2003/9/EK tanácsi irányelvből eredő jogok, és hogy hivatkozhat a körülmények valamennyi olyan változására, amely a kiutasítási határozat elfogadását követően merült fel, és amely jelentős hatással lehet az érintett helyzetének a 2008/115 irányelvre és különösen annak 5. cikkére tekintettel történő értékelésére, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

Aláírások